

žalobcem žalované firmě nabídnutého a jím v zastoupení vlastníka nemovitosti smluveného v době, kdy sám byl dalším zástavním věřitelem téže nemovitosti. Z toho jednání žalobcova nutno totiž usuzovati, jak už výše bylo uvedeno, že souhlasil se zamýšlenými účinky ujednání toho i na svoje postavení jako zadního zástavního věřitele.

Čís. 16690.

Odpovědnost notáře.

Notář pověřený smluvci provedením knihovního právního jednání jest povinen podati knihovní žádost bez zbytečného průtahu, třebaže nebyl upozorněn na naléhavost věci. Neučiní-li tak, odpovídá za škodu vzniklou nabyvateli nemovitosti tím, že nemovitost byla v mezidobí zatížena zástavním právem pro věřitele zcizitelovy.

Vznik škody v takovém případě a její výše.

(Rozh. ze dne 3. února 1938, Rv II 526/36.)

Srov. rozh. č. 16220 Sb. n. s.

Dne 27. srpna 1931 byl žalovaný notář Ch. pověřen sepsáním svatební smlouvy. Žalovaný po předchozí informaci sepsal notářský spis, podle něhož nastávající tchýně Marie K. starší postoupila žalobci do vlastnictví svou ideální polovici usedlosti č. p. 31 v B. Ježto Marie K., která byla vlastnící druhé ideální polovice uvedené nemovitosti, byla tehdy nezletilá a převzala určitá břemena, nemohla býti svatební smlouva pro nesouhlas poručenského soudu v pozemkové knize ihned provedena. Teprve po prohlášení jmenované spoluvlastnice Marie K. ml. za zletilou — což se stalo dne 10. března 1934 — podepsala Marie K. ml., provdaná mezitím za žalobce, dne 2. června 1934 potřebné prohlášení u žalovaného notáře a ten podal dne 7. srpna 1934 knihovní žádost o provedení dotčené smlouvy, týkající se odstoupení nemovitosti. Avšak již před tím dne 1. srpna 1934 bylo na nemovitosti, o níž jde, vloženo zástavní právo za pohledávku firmy Č. 29.490 Kč podle záruční listiny, vystavené tehdejší vlastnící Marií K. starší, a tento záznam později dne 19. února 1935 spraven. Tvrdě, že žalovaný měl, jakmile mu bylo odevzdáno usnesení, jímž byla Marie K. mladší prohlášena zletilou, provést sjednanou svatební smlouvu, zejména provést vklad práva vlastnického k ideální polovici dotčené nemovitosti na jméno žalobcovo, že však žalovaný neprovedl tento převod s Marie K. starší na žalobce ihned ani po 1. červnu 1934, nýbrž podal příslušný knihovní návrh až 7. srpna 1934, t. j. po více jak dvou měsících, ač se tak mohlo státi v nejméně příznivém případě nejpozději 2. nebo 3. června 1934, a že takto došel ke knihovnímu soudu o celý týden později, než návrh na záznam zástavního práva pro pohledávku firmy Č. 29.490 Kč, takže žalobce musil zaplatiti uvedenou firmě pohledávku tu i s příslušenstvím za Marii K.

starší, t. j. 30.000 Kč i útraty Dru Ř. 2.945 Kč 70 h, přisouzené rozsudkem o spravení záznamu, a útraty Dru V., zástupci Marie K., 2.639 Kč, tudíž celkem 36.078 Kč 70 h, domáhá se žalobce na žalovaném zaplacení této částky z důvodu náhrady škody. Nižší soudy zamítly žalobu, soud první stolice z těchto důvodů: Jak z toho, co shora uvedeno, plyne, vlekla se celá záležitost knihovního provedení sjednaného odstupu nemovitosti již od roku 1931, tedy po dobu několika let. Nikdo ze zúčastněných neupozornil žalovaného, že by ona věc byla nutná, choulostivá a že by vyžadovala okamžitého provedení. Rovněž neměl žalovaný k takové domněnce podnětu z povahy záležitosti samé, nýbrž mohl z toho, že věc několik let ležela a že se strany spokojily s knihovním vkladem až po prohlášení Marie K. ml. za zletilou, souditi, že smluvci sami nepokládají věc za nutnou. Vždyť bylo též v souvislosti s tím zjištěno, že se přes opětné vyzvání k dostavení se do kanceláře žalovaného smluvci dostavili teprve dne 2. června 1934. Nelze tudíž v tom, že žalovaný nechal ležeti onu věc od 2. června 1934 až do 7. srpna 1934 spatřovati nějaké zavinění žalovaného. Ale i kdyby tomu tak bylo, přece by nebyl žalobní nárok odůvodněn. Neboť žalobcová škoda nevznikla tím, že žalovaný podal knihovní žádost za vklad vlastnického práva teprve dne 7. srpna 1934, nýbrž tím, že Marie K. starší dala dne 1. srpna 1934 provést záznam zástavního práva pro pohledávku firmy Č. 29.490 Kč. Toto jednání Marie K. starší není však v žádné souvislosti s jednáním žalovaného notáře, nýbrž jest na něm úplně nezávislé a samostatné a teprve jednáním Marie K. starší vznikla uvedená škoda. Není tu tedy ani příčinná souvislost mezi jednáním nebo opominutím žalovaného, které se mu přičítá za vinu a nastalou škodou žalobcovou. Žalovaný svým jednáním resp. opominutím umožnil, objektivně řečeno, takovou situaci v pozemkové knize, za které pak mohla vzniknouti škoda, aniž měl nebo mohl míti žalovaný o tom nejmenší tušení. Jednání však, jímž byla způsobena škoda, vykonala teprve Marie K. starší. Jestliže se však někdo dopustil protiprávního jednání, odpovídá nejen za škodu, která jednáním byla způsobena (v souzené věci jednáním resp. opominutím žalovaného přímo škoda způsobena nebyla), ale i za škodu, která byla způsobena náhodou, když ono jednání je v poměru conditionis sine qua non ke škodě způsobené náhodou, ale odpovídá jen za škodu způsobenou náhodou a tedy na příklad nikoliv za škodu, způsobenou cizím volným jednáním, jako tomu je v souzeném případě, totiž volným a samostatným jednáním Marie K. starší. Není tu tedy ani nějaké protiprávní jednání neb opominutí žalovaného. Nejsou proto splněny podmínky nároku náhrady škody a žaloba byla proto zamítnuta.

Nejvyšší soud uložil soudu první stolice další jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Vznik nároku na náhradu škody předpokládá vznik škody, zavinění škůdcovo a příčinnou souvislost mezi zaviněním a nastalou škodou.

Schází-li jeden z uvedených předpokladů, nevzniká nárok na náhradu škody.

Je vhodno zabývatí se především otázkou zavinění žalovaného. Nižší soudy dospěly k názoru, že zavinění žalovaného nelze spatřovati v tom, že knihovní žádost o vklad práva vlastnického pro žalobce podal u soudu teprve dne 7. srpna 1934, ačkoliv byla vypracována již dne 3. června 1934, ježto žalovanému nebylo žalobcem ani někým jiným oznámeno, ani mu nebylo odnikud známo, že věc je naléhavá, ježto Marie K. starší jako dosavadní knihovní vlastnice podepsala záruční prohlášení, v němž svolila k tomu, aby její věřitelka, firma Č., zajistila si svou pohledávku i na nemovitostech postoupených žalobci. Tomuto názoru nelze přisvědčiti.

Třebaže žalovaný nebyl upozorněn na naléhavost věci, musil si uvědomiti, že Marie K. starší jest, dokud je zapsána v pozemkové knize jako vlastnice postoupených pozemků, formálně oprávněna k dispozicím s nimi a že i její věřitelé mohou do té doby pro své pohledávky proti ní vésti exekuci na její nemovitosti. Právě to, že právní jednání o nemovitostech zapsaných v pozemkové knize, která jsou podle § 9 knih. zák. předmětem knihovního zápisu, nabývají vůči třetím osobám, jednajícím v důvěře ve veřejné knihy, účinnosti teprve jejich zápisem do pozemkové knihy, takže vůči nim neplatí faktický stav, odchýlný od stavu, jak je patrný z pozemkové knihy, vyžaduje ve všech případech nutně, aby se právní zástupce, pověřený stranami provedením takového jednání, přičinil o to, aby byla žádost o jeho knihovní provedení podána co nejdříve bez zbytečného odkladu. To si měl a mohl žalovaný uvědomiti a měl se podle toho zachovati, i když jej smluvci neupozornili, že Marie K. starší hodlá nakládati s postoupenými nemovitostmi v neprospěch žalobce, nebo že hrozí nebezpečí, že některý její věřitel povede exekuci na ony nemovitosti. Takové upozornění mohlo míti po případě v zápětí jen kromobyčejně urychlené podání knihovní žádosti.

Jestliže však žalovaný nechal knihovní žádost ležeti od 3. června do 7. srpna 1934 a neměl pro to zvláštní důvod, který by byl odůvodňoval tak mimořádně dlouhý průtah v podání knihovní žádosti, zanedbal tím povinnosti, které přijetím příkazu převzal a které mu také zákon jako právnímu zástupci ukládal (§ 1299 obč. zák.). To, že smlouva, sjednaná v roce 1931, nemohla býti knihovně provedena pro překážku nezaviněnou žalovaným dříve, než Marie K. mladší byla prominutím let prohlášena zletilou, což se stalo dne 10. března 1934, a že se snad účastníci i po této době chovali liknavě, nedostavivše se hned na první vyzvání žalovaného do jeho kanceláře, nezbavilo žalovaného povinnosti, aby smlouvu, pokud záleželo na něm, provedl knihovně bez zbytečného odkladu. Naopak to, že se faktický stav po tak dlouhou dobu různil od knihovního stavu, měl mu býti spíše podnětem k tomu, aby záležitost uvedl jejím knihovním provedením do pořádku.

Dovolací soud má proto za to, že žalovaný zanedbal péči a pílí, která se při záležitostech toho druhu, k nimž patřil převzatý příkaz, obecně předpokládá a která je mu jako právnímu zástupci ve zvýšené míře uložena ustanovením § 1299 obč. zák.

Nižší soudy posoudily však věc nesprávně i potud, pokud měly za to, že tu není příčinná souvislost mezi zaviněním žalovaného a tvrzenou škodou žalobcovou.

K odůvodnění nároku na náhradu škody se nevyžaduje vždy přímá příčinná souvislost, nýbrž stačí i příčinná souvislost nepřímá, bylo-li jednání (opominutí) škůdcovo jedním z článků řetězu příčin, které vedly ke škodlivému výsledku (rozh. č. 16220 Sb. n. s.). Tento předpoklad jest splněn v souzeném případě. Neboť z toho, že Marie K. starší dala firmě Č. do zástavy nemovitosti, které před tím již postoupila žalobci a měla mu je odevzdati do knihovního vlastnictví, nebyly by bez opominutí žalovaného zanechaly ve jmění žalobcově škodlivé následky; neboť kdyby byl žalovaný podal knihovní žádost o vklad práva vlastnického k dotčeným nemovitostem pro žalobce po 2. červnu 1934 bez zbytečného odkladu, jak bylo jeho povinností, nebyla by měla žádost řečené firmy o záznam zástavního práva k zajištění její pohledávky proti Marii K. starší úspěchu a byla by bývála zamítnuta. Bylo tudíž opominutím žalovaného jedním článkem v řetězu příčin, které vedly ke škodlivému výsledku ve jmění žalobcově, pročez je tu i příčinná souvislost mezi zaviněním žalovaného a tvrzenou škodou žalobcovou.

Zbývá se zabývatí otázkou, vznikla-li žalobci škoda. Žalobce tvrdil, že mu nastala škoda v zažalované výši proto, že pohledávku firmy Č., za kterou ručil věcně převzatými nemovitostmi, zaplatil a že obdržel od Marie K. starší k částečnému krytí své škody hypoteku 20.000 Kč, která však skýtá jistotu jen do částky 6.400 Kč. Žalovaný popřel, že žalobce pohledávku zaplatil, tvrdě, že ji zaplatila Marie K. starší, a tvrdil dále, že žalobci nevznikla škoda ani tehdy, kdyby bylo správné, že pohledávku uvedené firmy zaplatil z vlastních peněz, ježto má nárok vůči Marii K. starší na náhradu toho, co zaplatil, kterýžto nárok jest jménem Marie K. starší úplně kryt.

Pro posouzení otázky, zda a do jaké výše vznikla žalobci zaviněním žalovaného škoda, rozhoduje — hledě na shora uvedené žalobcovo tvrzení, z něhož vyvozuje domáhanou škodu —, zda žalobce pohledávku dotčené firmy zaplatil sám. Je-li tomu tak, zmenšilo se jeho jmění o tuto částku. Avšak tím okamžikem, kdy bylo jeho jmění důsledkem toho zmenšeno, přibyl do jeho jmění nárok proti Marii K. starší na náhradu toho, co uvedené firmě na základě věcného ručení zaplatil sám. Dokud tento nárok je hodnotný, ježto Marie K. starší má jmění dostačující na uspokojení tohoto nároku žalobcova, není jmění žalobcovo přes to, že pohledávku dotčené firmy zaplatil sám, zmenšeno, ježto zatížení resp. zmenšení jeho jmění je vyrovnáno vznikem hodnotné pohledávky v stejné výši. Jen kdyby a pokud jmění Marie K. starší,

ke kterým patří i její možné pohledávky za třetími osobami, jako na př. její nároky z důvodu převzatého rukojemství za manžely K-ovými, nestačilo na uspokojení náhradního nároku žalobcova proti ní, nastala by škoda v žalobcově jmění.

Skutkové okolnosti potřebné pro posouzení této otázky, ačkoliv byly stranami tvrzeny a namítány, nižší soudy nezjistily, ježto vycházely z jiného právního názoru. Bude proto třeba, aby se první soud všemi tvrzeními žalobcovými a námitkami žalovaného k této otázce podrobně zabýval, příslušné důkazy provedl a na podkladě zjištěných skutkových okolností odpověděl na otázku, nastala-li ve jmění žalobcově škoda.

Čís. 16691.

Ochrana proti rušení počúvania radiového rozhlasu.

Keď činnosť elektromotoru, spôsobujúceho postupné rozsvecovanie rôznobarevných žiaroviek reklamnej tabule umiestenej na budove, ruší počúvanie radiového rozhlasu, ktoré majiteľ koncesie podľa § 18 (§ 1) zák. č. 9/1924 Sb. z. a n. až do zriadenia svetelnej reklamnej tabule s elektromotorom nerušene vykonával, prislúcha tomuto majiteľovi koncesie proti majiteľovi elektromotoru nárok na ochranu pred ďalším rušením počúvania radiového rozhlasu — podľa právnych zásad o repozícii. — Vecou majiteľa elektromotoru je, aby našiel spôsob, ktorým by rušeniu zabránil. — Majiteľ elektromotoru môže byť zaviazaný, aby trpel opatrenie elektromotoru vhodným tlmičom na náklad majiteľa koncesovanej radiovej prijímacej stanice.*)

(Rozh. z 3. februára 1938, Rv IV 419/37.)

Žalobník, majiteľ obchodu radiovými prístrojmi v M. (v Podkarpatskej Rusi), žalobou podanou na žalovaného, majiteľa hotelu, domáhal sa, aby bolo rozsudkovým výrokom určené, že ho žalovaný provozom tlmičmi neopatreného elektromotoru svetelnej reklamy svojho podniku ruší v držbe počúvania radiového rozhlasu a radiokoncesie, a aby bolo žalovanému uložené, aby do 15 dní pod exekúciou prestal s ďalším rušením držby počúvania radiového rozhlasu a radiokoncesie a aby trpel odstránenie tohoto rušivého zásahu primontovaním tlmiča na náklad žalobníka.

Súd prvej stolice (okresní súd v M. v Podkarpatskej Rusi) žalobe vyhovel. Z dôvodov: Mezi stranami nebylo sporno, že žalobce je majiteľom koncesovaného obchodu s radiopřístroji a že při prodeji předvádí zákazníkům poslech radiopřijímačů, a to radiopřijímačů nejnovějšího systému, neboť se téměř vůbec nezabývá prodejem

*) Opačne: Úr. sb. č. 1317.